

Odpowiedź podsekretarza stanu w Ministerstwie Gospodarki - z upoważnienia ministra - na interpelację nr 961

w sprawie wypłaty ekwiwalentu pieniężnego dla emerytów i rencistów przedsiębiorstw górniczych i przedsiębiorstw robót górniczych w zamian za deputat węglowy na podstawie ustawy o ekwiwalencie pieniężnym z tytułu prawa do bezpłatnego węgla dla osób uprawnionych z przedsiębiorstw robót górniczych

Szanowny Panie Marszałku! Odpowiadając na pismo z dnia 15 lutego 2008 r., znak: SPS-023-961/08, przekazujące interpelację pana posła Adama Gawędy, w sprawie wypłat ekwiwalentów pieniężnych dla emerytów i rencistów z przedsiębiorstw robót górniczych, informuję, co następuje.

Ustawa z dnia 6 lipca 2007 r. o ekwiwalencie pieniężnym z tytułu prawa do bezpłatnego węgla dla osób uprawnionych z przedsiębiorstw robót górniczych (Dz. U. Nr 147, poz. 1031) weszła w życie w dniu 29 sierpnia 2007 r.

Nadrzędnym celem ustawy o ekwiwalencie (...) była realizacja wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 12 grudnia 2005 r. (mający oznaczenie sygn. akt. SK 20/04) poprzez stworzenie podstawy prawnej do wypłaty należnego ekwiwalentu dla emerytów i rencistów z przedsiębiorstw robót górniczych, którzy z dniem 1 stycznia 2002 r. przestali otrzymywać ekwiwalent z tytułu prawa do bezpłatnego węgla realizowany na podstawie art. 55 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o dostosowaniu górnictwa węgla kamiennego do funkcjonowania w warunkach gospodarki rynkowej oraz szczegółowych uprawnieniach i zadaniach gmin górniczych (Dz. U. Nr 612, poz. 1112, z późn. zm.).

Ustawa o ekwiwalencie (...) w art. 2 ust. 1 określa, kto jest uprawnionym do ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla. Zgodnie z ustawą ekwiwalent pieniężny może być wypłacany tylko na wniosek osób uprawnionych do ekwiwalentu pieniężnego po, dokonanej przez organ rentowy, weryfikacji dokumentów potwierdzających uprawnienie do ekwiwalentu.

Środki finansowe na wypłatę ekwiwalentu pieniężnego dla emerytów i rencistów z przedsiębiorstw robót górniczych pochodziły z dotacji budżetowej, która została niezwłocznie przekazana przez ministra gospodarki na podstawie umowy z dnia 12 października 2007 r. zawartej pomiędzy ministrem a Zakładem Ubezpieczeń Społecznych.

Zgodnie z ww. umową minister gospodarki, na wniosek ZUS, przekazał kwotę przeszło 10 mln zł jako dotację budżetową na realizację przepisów ustawy o ekwiwalencie pieniężnym z tytułu prawa do bezpłatnego węgla dla osób uprawnionych z przedsiębiorstw robót górniczych

Wejście w życie ustawy z dnia 6 lipca 2007 r. o ekwiwalencie pieniężnym z tytułu prawa do bezpłatnego węgla dla osób uprawnionych z przedsiębiorstw robót górniczych poprzedzone było szeroką akcją informacyjną dotyczącą możliwości ubiegania się przez emerytów i rencistów z przedsiębiorstw robót górniczych o ekwiwalent pieniężny. Ministerstwo Gospodarki informowało o powyższym na swych stronach internetowych, a służby prasowe ministerstwa wysłały stosowną informację do serwisów prasowych. Zainteresowanym osobom w latach 2006-2007 udzielono kilkuset odpowiedzi o postępie prac legislacyjnych związanych z pracami nad projektem ustawy o ekwiwalencie (...). Pracownicy Ministerstwa Gospodarki dodatkowo udzielali telefonicznie zainteresowanym osobom informacji oraz wyjaśnień w sprawie ekwiwalentów pieniężnych dla emerytów i rencistów z przedsiębiorstw robót górniczych. Dodatkowo, po wejściu w życie ustawy o ekwiwalencie (...), udzielano pisemnych odpowiedzi na pytania dziennikarzy, efektem czego był cykl publikacji informacyjnych w dziennikach o zasięgu ogólnokrajowym, m. in. w Dzienniku Zachodnim, Gazecie Prawnej, Rzeczpospolitej. Artykuły te publikowane były również przez internetowe portale informacyjne.

Ministerstwo Gospodarki dołożyło zatem wszelkich starań, by zainteresowani mogli dowiedzieć się o swych uprawnieniach.

W 2007 r. ZUS przyjął ponad 21 000 wniosków emerytów i rencistów. W wyniku weryfikacji złożonych wniosków już w październiku 2007 r. ZUS rozpoczął wypłacać należny ekwiwalent. Jak wynika z informacji przekazanych przez ZUS, w 2007 r., ekwiwalent pieniężny za 2002 r. otrzymało ponad 1000 osób z przedsiębiorstw robót górniczych. Ustawowym obowiązkiem ZUS jest weryfikacja złożonych wniosków oraz załączonych do nich dokumentów, mających potwierdzić posiadanie uprawnienia do ekwiwalentu pieniężnego. Przeważająca liczba osób, które składają wnioski o ekwiwalent pieniężny, otrzymuje decyzję negatywną z powodu utraty prawa do bezpłatnego węgla, które to uprawnienie było podstawą do wypłaty ekwiwalentu pieniężnego. Osoby takie mogą złożyć odwołanie do sądu powszechnego, którego wyrok będzie ostatecznym potwierdzeniem posiadania lub też utraty uprawnienia do ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla. Złożenie odwołania od decyzji ZUS jest prawem każdej osoby, która otrzymała decyzję odmowną. Minister gospodarki nie posiada kompetencji do oceny decyzji ZUS, gdyż zgodnie z ustawą o ekwiwalencie (...) podlegają one ocenie sądów powszechnych.

Podmioty realizujące ustawę o ekwiwalencie (...), tj. minister gospodarki oraz ZUS, zobowiązane są ustawą o finansach publicznych do dbałości o należyte i zgodne z przeznaczeniem wydatkowanie środków publicznych. Z tej też racji w przypadkach, w których osoby składające wniosek o ekwiwalent nie udokumentują swych praw do ekwiwalentu lub nie spełnią wymogów ustawowych, wydawane są przez ZUS decyzje odmowne.

Niezależnie od powyższego informuję, iż istnieje szeroki krąg osób, które otrzymywały deputat węglowy lub ekwiwalent pieniężny z tytułu prawa do bezpłatnego węgla, jednakże w przypadku tych osób zobowiązany do realizacji tego prawa był tylko pracodawca. Minister gospodarki nie odpowiada za działania organów przedsiębiorstw robót górniczych, które pozbawiły swych pracowników deputatu węglowego lub ekwiwalentu pieniężnego. Ustawa o ekwiwalencie (...) dotyczy wyłącznie osób, które pobierały ekwiwalent pieniężny wypłacany ze środków budżetowych oraz które utraciły pobierany ekwiwalent w wyniku zmiany przepisów prawa. Decyzję co do zakresu podmiotowego podjął nie tylko rząd, ale również ustawodawca tj. Sejm i Senat, uchwalając ustawę w lipcu 2007 r.

Na zakończenie informuję, iż w chwili obecnej nie występują żadne przeszkody uniemożliwiające wypłatę ekwiwalentu pieniężnego emerytom i rencistom z przedsiębiorstw robót górniczych, uprawnionym do ekwiwalentu pieniężnego z tytułu prawa do bezpłatnego węgla. Osoby uprawnione, zgodnie z art. 7 ust. 5 ustawy, winny złożyć wniosek o wypłatę ekwiwalentu za 2003 r. do końca I kwartału 2008 r. Informuję ponadto, iż w momencie rozpoczęcia prac nad budżetem na rok 2009 środki na wypłaty ekwiwalentu pieniężnego za lata 2004-2005 zostaną zgłoszone przez ministra gospodarki do projektu ustawy budżetowej na rok 2009.

Z poważaniem

Podsekretarz stanu

Eugeniusz Postolski

Warszawa, dnia 29 lutego 2008 r.